

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΔΑΜΠΡΟΣ ΕΝΥΨΑΛΗΣ

Συνδρομή ετήσια: Έν' Ευρώτ' ερ 8. εν τῇ ἀλλοδαπῇ ερ 12—Ἐκαστον φυλ. τιμᾶται λ. 10.—Γραφ. τῶν Κο-
ρίννων, ἐν τῷ τυπ. τῇ Κορίννῃς.—Αἱ τῶν περιοδικῶν ἀπορρήματα ἐπιστέλλεται διευθυνόμενα πρὸς τὴν ἐκδοτὴν.

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΙΩΤΗΣ

ΛΑΪΖΑΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ

Θυμιάζομεν τὸν Μισοῦλην καὶ τὸν Τουπάζην, τὸν Σαχτούρη καὶ τὸν Ἀποστόλην, τὸν Τσαμαδὸν καὶ τὸν Κριεζήν, τὸν Κανάρην καὶ τὸν Πιπίνον ὡς καὶ τινὰς ἄλλους ναυμάχους τοῦ ὑπὲρ ἀναστάσεως τοῦ γένους ἡμῶν ἱεροῦ ἀγῶνος, οὐδέποτε ὅμως ἔτυχεν ἴσως ἀφορμὴ νὰ σκεφθῶμεν ὅτι ὑπῆρξεν ἀνὴρ ἐπ' ἴσης, ὡς αὐτοί, ἄξιος θαυμασμοῦ, ἀνὴρ ἐν ἀπάσαις σχεδὸν ταῖς ναυμαχίαις μετ' ἀπαρμιλλοῦ ἀνδρίας ἀγωνισθεῖς, ἀνὴρ ὡς παράφορος τότε παρὰ τοῦ συναγωνιστῶν του θεωρούμενος ἕνεκα τῆς ἀπαρδειγματίστου αὐτοῦ τόλμης. Ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶνε ὁ ἐξ Ἰδρας Λάϊζαρος Παναγιώτας, οὗ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα οἱ πλείστοι ἐξ ἡμῶν τῶν νεωτέρων, τῶν μόνων περὶ τοῦ ἐνεστῶτος μεριμνόντων, ἀγνοοῦσι.

Δυστυχῶς ὀλίγοι περισώθησαν βιογραφικαὶ περὶ τοῦ ἀνδρός τούτου πληροφορίαι, καὶ αὗται δὲ οὐχὶ τόσῳ σαφεῖς. Σὺν τῇ ἐξαφανίσει τοῦ κλέους, ὅπερ δικαίως προσήκει αὐτῷ, ἐξηφανίσθησαν καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ εἰδήσεις, ἐξ ὧν μόνον λείψανά τινὰ ἐναπελείθησαν. Τὰ λείψανα δὲ ταῦτα, δίκην μελίσης πυρυσυναγάγων, ἐκτίθημι ἐνταῦθα.

Ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἀκριβῶς ἐγεννήθη ὁ Παναγιώτας, εἶνε ἀγνωστος· ὑπέργηρός τις μοναχός, ἐν τῷ ἐν Παλαμιδᾷ τῆς Ἰδρας παρεκκλησίῳ τῆς Ἁγίας Βίρνης μονάζων, ἀνεψιός δὲ τοῦ ἥρωος τυγχάνων, διατείνεται ὅτι οὗτος ἐγεννήθη ἐν Ἰδρα περὶ τὸ 1760 ἐκ πατρὸς μὲν Σπαρτιάτου τὴν πατρίδα καὶ μηλωροῦ τὸ ἐπάγγελμα, ἐκ μητρὸς δ' Ἰδραίας, τῆς περιφήμου Χοτροπαραγιώτας.

Ἡ γυνὴ αὐτῆ, πελωρία τὴν ἀναδρομὴν τοῦ σώματος, διεκρίνετο διὰ τὴν μεγάλην καὶ σπανίαν ἀληθῶς εἰς γυναῖκα ἀνδρίας τῆς, ἣν κατὰ δὴλον ἐποιεῖ εὐθὺς ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ ἀγέρωχον τοῦ προσώπου, τὸ βλοσυρὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τὸ ὅλως ἀνδρικὸν βᾶδισμά τῆς. Ἐν αὐτῇ ἔζη κατὰ τὸν μέγαν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, οὐδεμίαν ἀμφισβολίαν ὅτι θὰ ἐλάμβανε μέρος εἰς αὐτὸν καὶ θὰ ἐδοξάζετο ὡς ἡ πολυάνιος Μπομπουλίνα. Λέγου δὲ τοῦτο, εἰρηδόμενος ἐπὶ τινος γεγονότος, συμβάντος κατὰ τὸ 1790. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ μετὰ στολισμοῦ τότε παραπλεῖον τὸ Αἰγαίον πειρατῆς Γουλιέλμος Μαλτέζος ἀπεράσισε μετὰ τοῦ Δάμπρου Κατσώνη καὶ τοῦ κλέπτου Ἀνδρούτσου, ἄγοντος 500 Ἀλβανούς,

νὰ λεηλατήσῃ τὴν Ἰδραν. Πρὸς τοῦτο δ' ἀπεπειράθη νὰ ἀποβῇ ἕκτα τινὰ μετ' αὐτῶν εἰς τινὰ τοποθεσίαν τῆς νήσου «λοῦμι τοῦ Κρίταμη» καλουμένην καὶ συνισταμένην ἐκ χαράδρας, ὑπὸ ἀποκρήμων βράχων περιβαλλομένης. Ἄλλ' οἱ Ἰδραῖοι, ὡχυρωμένοι ὄντες ἐν τῇ ῥηθείσῃ τοποθεσίᾳ, ἐματαιώσαν διὰ γενναίας ἀντιστάσεως τὴν σχεδιασθεῖσαν ἀπόβασιν. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον ἢ Χοτροπαραγιώτα, καθ' ὅσον ἔνοπλος ἀνεστρέφετο ἐν τῷ ὀμίλῳ τῶν μαχητῶν μετὰ μεγάλου τοῦ ἐnthουσιασμοῦ, παρακελεύουσα καὶ ἐνθαρρύνουσα αὐτοὺς διὰ τοῦ παραδειγματός τῆς, συνάμα δὲ ἀκαταπαύστως πυροβολούσα κατὰ τῶν ἐπιδρομέων.

Τοιαύτης μητρὸς ἄξιον τέκνον ὑπῆρξεν ὁ Λάϊζαρος Παναγιώτας, ὅστις καὶ κατὰ τὸ πελωρίον ἀνάστημα, καὶ κατὰ τὴν μορφήν, καὶ κατὰ τὴν ἐν γένει ὄλως ἀκανόνιστον κατασκευὴν τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὴν καρδίαν ὁμοιάζειν αὐτῇ. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ὡς ἐπώνυμον παρὰ τῶν συμπολιτῶν του ἔλαβεν. Ἐκπλησσεταί τις ἀληθῶς ἀκούων τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸν ἄνδρας περιγράφοντας τὰ κατ' αὐτόν. Οἱ μὲν ἐκθειάζουσι τὸ γιγάντειον παράστημα του καὶ τὴν σωματικὴν ῥώμην του, ἥτις ὡς ἐκ τῆς σκληραγωγίας εἶχε καταντήσει μυθώδης, καὶ περιεστῶσιν αὐτὸν ὡς ἕτερον Ἡρακλέα ἢ τοῦλάχιστον Αἰάντα Τελαμώνιον, διὰ τοῦ ὄγκου μόνου τοῦ σώματός του δυνάμενον νὰ ἐνσπείρῃ παντὶ τρόμον· ἄλλοι ὅτι εἶχε μύστακα πυκνὸν καὶ μέγαν, ὄμμα σταθερὸν καὶ ἀγριωπὸν, ἐπισκιαζόμενον ὑπὸ πυκνῶν ὀφρύων, καὶ φωνὴν βροντώδη καὶ μακρὰν ἀντηχοῦσαν καὶ ἄλλοι ὅτι καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους εἶχεν ἀνοικτὸν τὸ λάσσιον αὐτοῦ στήθος καὶ ὅτι τὸ πρόσωπόν του ἦτο ἀείποτε ἠλιοκαυμένον, σοβαρὸν, συθρωπὸν, ἀληθῆ τέλος θαλασσινὸν ἄνδρα ἐμφαῖνον.¹

Ὁ Παναγιώτας ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐνεκολπώθη τὸ τοῦ ναύτου ἐπάγγελμα, οὐδόλως δὲ τὴν ἀνέχειαν τοῦ πατρὸς εἰς τὰ σχολεῖα φοιτήσεως. Ἀφῶσως πρὸς τὰς τρικυμίας παλαίων, ἐργασίως εἰς τὰς ναυτικὰς κακουχίας ἐνηκολπώθη καὶ ἀκριβῶς καὶ τιμῶς

1. Παρὰ δύο γερῶν καὶ κωλοῦ, ὑπὸ τῆν Παναγιώταν ὑπερστησάντων, ἤκουσα, ὅτι οὗτος πολλάκις ἐνεβάπτειεν ἐν τῷ πρὸς ἀεῖψιν (παλάμισμα) τοῦ πλοίου προωρισμένα ἀλείμματι τεμάχια ἄρτου καὶ ἔτρωνεν. Παράδοξος στόμαχος!

σκοπούς αὐτῆς ἐπιτυγχάνοντας καὶ εὐδοκιοῦντας. Γινώσκετε ὅποιαν τυφλὴν ἀφοσίωσιν τρέφουσι πρὸς ἡμᾶς οἱ ὑπὸ τὴν δουλείαν λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς, καὶ πρὸ πάντων οἱ Ἕλληνες. Κολακεύετε, περιποιεῖσθε αὐτοὺς ὅσον δύνασθε προφανῶς καὶ μετ' ἐπιδείξεως. Ζητοῦσι συνδρομὴν χάριν ἑλληνικοῦ τινος κοινωφελούς ἰδρύματος, σχολείου π. χ. συντρέχετε ἀφειδῶς, ἀλλὰ μὴ παραλείπητε νὰ παριστάνητε εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως τὴν βλάβην, ἣν τοῦτο δυνατὸν νὰ ἐπενέγκῃ ἐν τῷ μέλλοντι τῷ τουρκικῷ κράτει. Λαμβάνουσι ἀνάγκην τινὸς οἱ αὐτοὶ Ἕλληνες, προσφέρετε μετὰ μεγίστης εὐχαριστίσεως τὴν μεσολάβησίν σας, ἀλλὰ μὴ λησμονῆτε νὰ ὑποσιάπτητε αὐτοὺς κρύφα. Πλὴν προσοχή! μὴ φωραθῆτε ἐνεργῶν οὕτως, ἥδη μάλιστα, ὅτε κυφορεῖται ἐπίσημον συνοικέσιον. Εἰμὶ μᾶλλον ἢ βέλαιος, ὡς καὶ ἡ κυβερνήσις τοῦ Ὑψηλοῦ ἡμῶν Κυρίου, ὅτι ὁ γάμος οὗτος θὰ ἐπιδράσῃ λίαν ἐπὶ τῶν πνευμάτων τῶν εὐπίστων καὶ μωρῶν ἐπιδόξων διαδόχων τῆς Ἀνατολῆς, προσέτι δὲ θὰ διεγείρῃ ἐναντίον αὐτῶν τὴν κοινὴν ἐν Εὐρώπῃ γνώμην, ὅπερ λίαν συμφέρει τῷ ἡμετέρῳ κράτει καὶ τῇ πολιτικῇ τῆς Αὐτοκρατορίας. Γινώσκετε πόσον κερδαίνομεν παριστῶντες τοὺς Ἕλληνας εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν τυφλὰ ὄργανα τῶν σχεδίων τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως.

Τὰ αὐτὰ περίπου θέλω γράψῃ καὶ τοῖς λοιποῖς ἑμῶν συναδέλφοις.

Πέμπω ὑμῖν πρὸς τούτοις κιβώτιον πλήρες πολυτίμων ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν, ἵνα διανεμήητε αὐτὰ εἰς τὰς αὐτοὶ ἐκκλησίας.

Δέξασθε, παρακαλῶ, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου, μεθ' ἧς διατελῶ

Ἐν Καζανλίῳ, 22 Ὀκτωβρίου 1863.

ὄλος ὑμέτερος

»Κόμης ΙΒΑΝΟΦΣΚΗΣ»

Σφραγίσας δὲ καὶ ἐπιγράψας τὴν ἐπιστολὴν, «Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Γενικὸν Προξενεῖον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ῥωσιῶν, εἰς Ἀδριανούπολιν» ἐκάλεσε τὸν ὑπὸ πρῆτον.

— Ἀναχώρησον ὅσον τάχιστα, εἶπε πρὸς αὐτὸν εἰσελθόντα, καὶ φέρε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην καὶ τὸ κιβώτιον ὅπου δεῖ. Αἶ! ἂν δύναται τις, προσέθηκε τρίβων τὰς χεῖρας, ἅμα τοῦ ὑπὸ πρῆτου ἐξελθόντος, ἄς εἶπῃ ὅτι δὲν εἶμαι εὐφυής... Ἰδοὺ καὶ τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεώς μου θὰ ἐκτελῶ καὶ τὴν ὥραιάν μου θὰ βλέπω...

Ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, τὸ κατὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ μῖσος τοῦ κόμητος ἦτο μέγιστον, αὐτὸς δὲ πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος ὀπαδὸς τοῦ ἐν Ῥωσίᾳ κόμματος τῆς ἐνεργείας, ὅπερ ἤρῃμα ἐν πρώτοις ἐνεργῶν, ἐσχάτως δὲ πανίχυρον καταστά, παρέσχε τὴν Ῥωσίαν εἰς τὸν τελευταῖον πόλεμον, ἀποκαλύψαντα ὀλόκληρα τὰ πολιτικὰ σχέ-

δια τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ του, ἐξ ἧς ἔλλειπει παντελῶς ἡ λεπτότης καὶ ἡ χαρακτηρίζουσα τὰ Ῥωσικὰ διπλωματικὰ ἔγγραφα ἀβροφροσύνη, ἐκφράζεται λίαν καθαρῶς καὶ εὐκρινῶς περὶ τῶν σκοπῶν τῆς Ῥωσικῆς διπλωματίας. Ἡ ἀπώλεια τῆς μεγαλομάρτυρος νόμφης τῆς Μεσογείου τῷ 1868, ἡ ἀποδιδουμένη πρὸ παντὸς ἄλλου εἰς ἀσύγγνωστον πολιτικὸν ἀμάρτημα, ἀποδεικνύω πόσον εἶχε δίκαιον ὁ κόμης γράφων οὕτως.

Ε'

Ἀμέσως τὴν ἐπιούσαν ἠρώτησε, τίς ἦτο ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐκείνης, ἐν ἣ παρετήρησε τὴν γνωρίμην αὐτῷ γυναῖκα. Ἐμαθεν ὅτι ἐκαλεῖτο Πέτκωφ, ὃν πάραυτα ἐνεθυμήθη, ἐπειδὴ πολλάκις εἶχεν ἴδῃ αὐτὸν ἐν Βουκουρεστίῳ, ἔνθα διέμενε χάριν τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ ὑποθέσεων. Ἐμαθε προσέτι ὅτι εἶχε νυμφευθῆ νεάνιδα, ἧς ὁ πατήρ, διωχθέντος τοῦ Κούζα ἐκ τοῦ ἡγεμονικοῦ θρόνου τῆς Ῥωμανίας, ἀπώλεσε τὴν πρόην ὑπόληψιν αὐτοῦ, διότι ἐτιμάτο ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἐκεῖνου δι' ἰδιαιτέρας εὐνοίας.

Ζητήσας καὶ λαβὼν τὴν ἄδειαν, ἐνεφανίσθη τὴν ἐπιούσαν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου Πέτκωφ, ἔνθα ἐγένετο δεκτὸς ὡς ἀρχαῖος φίλος τῆς οἰκογενείας.

Μετὰ τὰς συνήθεις φιλοφρονήσεις:

— Τώρα θὰ σᾶς παρακαλέσω, εἶπε, νὰ μὴ γνωσθῆ εἰς οὐδένα τὸ ἀληθὲς ὄνομά μου, ἢ μᾶλλον ὁ τίτλος μου, διότι περιηγοῦμαι ἄγνωστος.

— Μπᾶ! ἀληθῶς; ἠρώτησεν ὁ κύριος Πέτκωφ.

— Ναί, φίλε μου.

— Καὶ δυνάμεθα νὰ μάθωμεν τὸ αἷτιον;

— Ὑποθέσεις τοῦ Κράτους, φίλτατε κύριε, ὑποθέσεις τοῦ Κράτους, ἀπεκρίνατο ὁ κόμης μειδιῶν. Εἰς πάντα τυχὸν ἐρωτῶντα περὶ ἐμοῦ, εἶναι Ῥῶσος ἔμπορος, λέγετε, μετὰ τοῦ ὁποίου εὐρίσκομαι εἰς διαπραγματεύσεις...

— Μάλιστα, μάλιστα, εὐχαρίστως. Ἰδοὺ καὶ ἡμεῖς, χωρὶς νὰ θέλωμεν, θὰ συνδράμωμεν τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους, ὑπέλαβεν ὁ κύριος Πέτκωφ, μειδιῶν ὡσαύτως.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἡ κυρία Πέτκωφ ἐκάθητο σύννου καὶ σιωπηλή.

Συμβαίνει πολλάκις νὰ αἰσχυνώμεθα ἐπὶ σφάλμασιν, ἅπερ δὲν ἐπράξαμεν.

Ἄμα ἰδοῦσα αὐτὸν ἡ ἀτυχῆς γυνή, καὶ ἀνεμνήσθη σκηνῶν τινῶν, γενομένων μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ κόμητος, ἀνεμνήσθη τῶν λόγων, οὗς οὐτως πρὸ τινος ἀπέτεινε πρὸς αὐτήν, καὶ τῶν προσπαθειῶν, τὰς ὁποίας κατέβαλε τότε, ὅπως ἐπιτύχῃ αὐτὴν μόνην, καί, ἂν θέλητε, ἡσχύνθη, διότι συνήτησε ἐν τῷ βίῳ τῆς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον. Ἦδὲ οὖν, ἐπανιδοῦσα αὐτὸν, κατενόησεν ὅτι ὁ κακὸς αὐτῆς δαίμων ἐπανήλθεν.

(ἑπεται συνέχεια)

ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΓΑΛΗΣ